

Ecset milliószámra

A Szegedi Ecset- és Sep-rűgyár 1957-ben szállított először kisebb mennyiségű ecsetet külföldre. A szegedi festőalkalmazások már az első bemutatkozások jól szerepeltek, s a gyár rendszeressé tehetette exportját. Apanyanyira, hogy az ecset-termelés évről évre növekszik, az exportmegrendelések azonban még ennél is nagyobb igényeket állítanak. Az ARTEX szakemberrel szerint a szegedi gyár teljes ecsettermelését eladhatnák külföldön, ha akarnák, de erre nem kerülhet sor, mert a hazai megrendelések is rohamosan emelkednek.

A mai ecsetkészítés hagyományos technológián alapul. Az évtizedek folyamán nem is változott lényegében a módszer, az alapvető munkafolyamatok ma is ugyanazok, mint régen, a kézművesek műhelyében. A Kosuth Lajos sugárút 109. szám alatt működő üzemében azonban a régi ecset-kisiparosok nem találják föl magukat: gépeket kapcsolnak a technológiai lánc-hoz, korszerű, nagyteljesítményű automaták vették át az ember szerepét. A sok mozzanattól álló munkát eddig mintegy 70 százalékgépesítették, főleg import-szerszámok segítségével.

Hogyan születik az ecset? A legfontosabb anyag a szőr. Kínából, Mongóliából, a Szovjetunióból és Japánból származik. (Kínából disznósőr, Mongóliából lószőr és marhafarokszőr, a Szovjetunióból lószőr, míg Japánból a póniszőr.) Először a szőrzanyagot gondosan ellenőrzik, majd az ecset méretének megfelelően kimérik. Az egy-egy ecsetre való szőrzanyag bádognívelet húznak, majd különleges ragasztóval — fenol vagy epoxi gyantával — szilárdan rögzítik. Ezután a „fej” száritóba, majd a tisztítóba kerül, végül afféle „fodrásmódra”, megnyírják. Az utolsó műveletek során kerül az ecset fejére a nyél, majd az elkészült

termék... tizesével csomagolják. A termelésben eddig a legnagyobb gondot az időnként előforduló szőr vagy nyélhiány okozta. Az utóbbi má... mepróbálkoztak a műanyagnyél készítésével is. Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a kísérletezők jó úton járnak. Az ecsettermelést valószínűleg ezzel a módszerrel alaposan növelhetik. Az ecsetgyár éppen ezért arra készül, hogy géppel házilag készítsen műanyag-ecsetnyeleket.

Jelenleg a szegedi ecset az NSZK-ba, Angliába, a Szovjetunióba, Romániába, Szudánba, Szíriába, Kenyába, és Ceylonba jut el. Tavaly 1 millió 250 ezer darab szállításra kötöttek szerződést, s ez a mennyiség 1970. december 31-ig Szegedről a megrendelőkhoz jut. Jövőre még ennél is többre vállalkozott a gyár: 1 millió 400 ezer darabot exportál. Az ARTEX az ecsetet saját számlájára vásárolja, majd külföldön értékesíti, tehát a szegedi gyárnak minden szállítmányért azonnal fizetnek. Vajon milyen előnye származik így az exportból az ecsetüzemnek? Az, hogy az export révén részben az ARTEX segítségével nagyobb lehetősége nyílik a korszerűsítésre, a technológia gépesítésére. Az ARTEX ugyanis támogatást ad gépvásárlásokhoz, s mivel Magyarországon ecsetipari be rendezéseket nem gyártanak és nem is árusítanak, a korszerűsítésnek jelenleg ez az egyetlen útja. A fejlesztésre egyébként nagy szüksége van az üzemnek, hiszen külföldön komoly versenytársai vannak a szegedi ecsetnek. Mivel Kínában olcsó a szőrzanyag, a külföldi piacokon a legnagyobb versenytárs a kínai ecset. Igaz, a magyar termékek tetszetősebbek, szebbek, de ahhoz, hogy állni tudják a versenyt — a szegedi ecsetet gazdaságosabban kell gyártani, az ecsetgyártás önköltségét a lehetőség szerint csökkenteni kell.

Szezon közepén

Kistelek népműveléséről

Járásunk, nagyközségeink több közös vonása között valahol az élen jár, hogy egyiknek sincs mai igényeinknek és holnap elképzeléseinknek megfelelő kultúrháza. Az is közös természetesen, hogy szinte mind egyiknek tervezik évek óta az újat, jobbat, de marad mindig. Most mégsem azért mentünk Kistelekre, hogy erre a nyilvánvaló hiányra újból felhívjuk a figyelmet, azt akarjuk inkább elmondani, hogy ebben az áldatlanul nem kultúrháznak való épületben merre lép a népművelés.

Mi kell ahhoz, hogy lépjen egyáltalán? Elképzelés — és energia az elképzelés megvalósításához. Rövidebben: valóban népművelő igazgató.

A magam régi gondolatait is előszedhetem legnagyobb nagyközségünk kultúrházáról szólva. Amikor Szilágyi János ide jött igazgatónak, akkor támadtak aggodalmaim. Nullponton állt akkor a népművelés. Ki lehet-e lóditani ebből a tétlenségből ilyen rossz épületben akkor, amikor jobban felszerelt

kultúrházak is többet szundikálnak, mint amennyit ébren vannak? Boldogul-e itt olyan igazgató, akinek bogara az amatőrizmus — leginkább a színjátszás és irodalmi színpad —, akkor, amikor népművelők beismerése szerint is éppen ezen a mozgalmal üttötte a legnagyobb léket a televízió?

A jogos aggodalmakról is bebizonyíthatja néhány év, hogy alaptalanok voltak. Kistelek amatőr színjátszóit országosan is számon tartják a legjobbak között, bázcsoportnak tekintik. A cím rangos munkát tükröz, de a munka célja mégiscsak az, hogy a kistelekiek gyarapodjanak általa. Ebben az esetben a kétféle szempont szorosan egymás mellé zárkozik. Alapelvként azt szögezték le, hogy a gyermekszínpad, a diákszínpad és a klubszínpad ne egy-egy előadással készüljön csupán, ne pillanatnyi hatások rabja legyen, szeressék meg első sorban az irodalmat, próbálják és munkáik során, a színházat, és ragasszák át ezt az irodalomszeretetet közönségükre is. Ezzel az el-

képzeléssel juthat csak szőhoz amatőr csoport mostanában.

Van persze egy fotószakör is Kisteleken, újra él és változatlan energiával dolgozik az úttörők fűvészenekara, példázva, hogy hosszú életének titka itt is a vezető töretlen lelkesedése — jönnek az úttörők és fiatalok hétről hétre bélyeget gyűjteni, sakkozni, van ifjúsági klubjuk, két zenekaruk, néptánc csoportjuk azonban most szorulna legtöbbször biztatásra. A község ismeretterjesztő sorozatának már nem találtak helyet a kultúrházban, viszont örömmel szövetkezett lebonyolítására a diákokthoz. Irodalmi esteket a könyvtárosok segítségével rendeznek hónapról hónapra, a könyvtárban.

A kultúrház, a diákokthoz és a könyvtár együttes munkája kedvező képet ad tél derekán, szezon közepén Kistelek népműveléséről.

H. D.

Baleset

NAPI KISLEXIKON

a postai szabványokról

Már nemegyszer foglalkoztunk a nem sokára Magyarországon is megvalósuló gépi levélirányítással. Ennek előfutára a gépi levélbelyegzés, mellyel — tekintettel a postaforgalom rohamos növekedésére — az egyik legfárasztóbb munkát gépesítik. És a gépesítés új szabványokat is igényel.

● A levelek?

A szabványméretű levél mérete pontosan 114x162 milliméter, vagyis megfelel a posta által árusított borítékok méretének. Ha az eltérés szélességben és hosszúságban nem nagyobb az egy centiméternél, akkor a levelet még szabványosnak fogadják el. A levél csak akkor felel meg a szabványoknak, ha a borítékot ragasztással zárják le, nem pedig tűzőgéppel, iratkapoccsal, vagy gombostűvel. Az átkötött levelet sem lehet szabványosként bérmentesíteni.

● Egyéb követelmények?

A borítékba csak olyasmint lehet tenni, ami nem akadályozza a gépi belyegzést. Tehát felülete egyenletes, sima, és le lehet szorítani. A küldeményeknek teljesen ki kell töltenie a borítékot. Az üresen maradt rész nem lehet több 5—5 milliméternél. A levélhez mellékletként tértivevényt, utánvételi lapot tűzőgéppel vagy iratkapoccsal lehet csatolni. Gombostűvel nem. A levelet nem lehet szabványméretüként díjazni, ha a mellékletek csatolására használt kapocs együttesen a boríték lezárására is szolgál. A levél súlyát — amennyiben a fenti követelményeknek megfelel — nem veszik számításba a díjazásnál.

● A pénzforgalom?

Január 1-től megszüntetik a bankó csekket. A vállalatok csekszámlaszámai is megváltoznak, és már csak az újonnan nyomott csekkeken lehet a számlákra pénzt feladni. Az átutalási csekk a magánszemélyek közötti belforgalomban megmarad.

Új máj alkoholistáknak

Az ötödik európai kísérleti sebészeti kongresszuson Roger Benichoux doktor kimutatta, hogy egy kis darab lépnek a májba történő átültetése révén gyógyítható a májszorgorodás. Az eredmények igen biztatóak. A sebészeti beavatkozásnak alvettett tizenegy személy már ismét dolgozik. Az operáció könnyű és a beteg jól tűri. A baloldali májleiben egy előzetesen elkészített lépületet iktatnak. Az átültetett testrészen megnövekvő vérkeringés révén regenerálódnak a zsugorodott máj.

Mielőtt ezt a műtétet emberen is elvégezték volna, 60 kutyán és 20 nyúlón próbálták ki. Nyilvánvaló, hogy ennek a műtétnek a sikeréhez teljes önmegtartóztatásra van szükség az alkohol vonatkozásában.

„Meztelen várakozás”

A napokban az SZTK-ban voltam mellkasi röntgenátvilágításon. A röntgenrendelő ajtajára ki van írva: „Rendelési idő 7.30-tól 19.30-ig”. Mivel időm belül, vagyis 14.30-kor értem oda, a már ott lévő betegetársammal a kifüggesztett utasítás szerint bementünk a vetkőzőfülkébe, s annak rendje-módja szerint levetkőztünk és vártunk.

Egy jó félóra múlva, megunva a várakozást, koptam az ajtón, de bizony még

rendreutasításban sem részesültem. Erre benyitottam a rendelőbe, de ott a sötétségben kívül senki sem volt.

Mit tehettem? Kivoltam egy nála levő újságot, és tovább vártam. Végre jött egy asszisztenső és elkérte a beutalólapot. 15 óra 20 perckor szólítottak. Tehát 50 perces „meztelen várakozás” után bementem a röntgenüzembe, ahol — ha erre képes — akár saját magát is meg-röntgenezheti.

Nem beszélve arról, hogy esetleg el is vihet onnan valamit...

Jenő István

Tehát a japánok és a németek itt is összejátszanak...

Blake kétségtelenül nehéz helyzetbe került. Egy civil amatőrnek olyasmibe keveredni, ami a hivatásosok is évekig készülnek, tanulnak — nem volt túlságosan ajánlatos dolog, még itt, az Egyesült Államokban sem. Ugyanis a világháború kitörésekor szigorított törvényt hoztak a hazaárulás és a kémkedés megtorlására. Azt persze Blake nem tudhatta, hogy ez a törvény önmagában vajmi keveset ért; éles harc folyt ugyanis a kémelhárításban, a kulisszák mögött. Az FBI és az ONI, vagyis a szövetségi elhárító és a tengerészeti hírszerző és elhárító hivatal között... Mint látni fogjuk, részben egy fatális véletlen, részben pedig ez a kulisszák mögötti harc volt az egyik eredője annak, hogy bár az amerikai elhárító szervek birtokában voltak egy olyan jelentésnek, amely utalt a bekövetkező Pearl Harbor-i támadásra, mégis az óriási támaszpont elleni támadás teljesen felkészületlenül és váratlanul érte az amerikai hadvezetőséget...

Blake úgy döntött, hogy érintkezésbe lép az ONI-jal, mégpedig úgy, hogy a japánok erről ne szerezhessek tudomást. Ez viszont nem volt könnyű dolog. Követői kitarotnak bizonyultak; semmiképpen sem tudta őket lerázni, legalább úgy, ahogy azt amatőr koncepciója tanácsolta. Először a telefonra gondolt, de rövidesen felfedezte, hogy egy diktafont rejtettek el lakása nappali szobájának karosszékében. El sem tudta képzelni, vajon a japánok hogy jutottak be hozzá... A telefon tehát nem jöhetett számításba, s ez még inkább rádöbbentette arra, hogy mennyire behálózták, s mennyire figyelik. Végképp eltöklélte; megkeresi a tengerészeti elhárító szerveket.

Kísérletezett azzal is, hogy bement egy átjáróháza, s az utca túloldalán próbált kijutni. Am japán követője — aki éppen Blake-et figyelte — nem állt meg a kapu előtt, hanem utána ment... Beugrott egy áruháza, hogy elfújjon a forgatagban, de így sem tudta lerázni kísérőjét.

Eközben érte Kono telefonhívása...

— Találkoznunk kell... — mondta.

— Hol és mikor?

— Egy óra múlva, a sarkon, kocsival várom...

Blake elment a találkozóra... Kono felajánlotta, hogy ha egy héten belül Hawaii ba utazik, kétezeröt száz dollárt kap és minden kiadását fedezik. De hogy Blake lássa, milyen bőkezűek,

további ötezer dollárt ígért arra az esetre, ha átadja az információkat, amelyeket Campbell-től megszerez...

Az egykori „izomember” állta az alkut, s mindent megígért a japánoknak.

Most már azonban elkerülhetetlennek látszott, hogy sürgősen felvegye a kapcsolatot az ONI valamelyik tisztjével. Eppen az utcán sétált, nyomában nem is egy, hanem két kísérővel, amikor egy jó ötlete támadt. Bement az egyik moziba. A japánok megtorpanalt; az ajtóban, nyilván azon törték a fejüket: érdemes-e utána menni... Eközben Blake átvágott az előcsarnokon, s amikor látta, hogy követői nem mentek utána, gyorsan megkereste az igazgatót, akinek röviden előadta helyzetét, s megkérte, hogy engedje ki egy oldalajtón.

— De uram, ön viccel? — kérdezte csodálkozva az igazgató, s Blake mintha azt olvasta volna le az arcáról, hogy tanácstalansága csupán akörül forog: be lehet-e szállítani egy ilyen örült mentőkocsival vagy kényszerzubbony is kell hozzá?

De Blake-nek nem volt ideje. Sürgette az igazgatót, s az végül is talán elhitte, amit honfitársa mondott, mert komótosan kinyitotta az egyik oldalajtót, és kiengedte a robotemberek egykori királyát.

Blake rohant a tengerészeti hivatalba, ahogy csak a lába bírta.

Rövidesen az ONI egyik tisztjénél, Stanley tengerészhadnagyánál ült. Blake gyorsan mindent elmondott neki: hogyan ismerkedett meg Konoval, hogyan próbált a japán közös emlékeket találni, milyen útjuk és beszélgetésük volt a hollywoodi dombok alján, milyen ajánlatot kapott Yamamoto-tól, és milyen megbízatást adtak végül is neki... Még arról is beszámolt, hogy milyen kétségek furdalták: nem volna-e érdemesebb elfogadni a kilátásba helyezett összegeket...

A hadnagya nagy hatást gyakoroltak Blake őszinte szavai. Megkérdezte tőle, hajlandó lenne-e együttműködni az ONI-jal, mégpedig úgy, hogy mindent megtesz, amit a japánok akarnak tőle? Stanley tudta, miért olyan kíváncsiak a japánok az USA csendes-óceáni hadseregének mozgására... A Pennsylvaniát ugyanis egész egységével együtt a Hawaii-szigeteken fekvő támaszpont, Pearl Harborba vezényelték. S oda futnak be rövidesen a többi csendes-óceáni egységek is. Nagy összevonás készül... Nyilván arról akartak adatokat szerezni a japánok, s valószínűleg már sejtették a hajóhad útját... (Folytatjuk.)

Szabó László — TITKOS Selyem József: HADVISELÉS

A kikötő elpusztul: 7.55-kor

39. szám.

Ekkor szólaít meg hosszú idő után először Kono, Chaplin volt komornyikja.

— Hajlandó lenne Honoluluba utazni?

— Ha jól megfizetik?...

— Az anyagi részét már említettem, a végrehajtás Mr. Kono dolga. Az ön feladata az lesz, hogy Honoluluba utazzék és beszélje rá Campbellt, adjon bizonyos információkat...

— Mik lennének ezek?

— Indulás előtt időben meg fogja tudni. Akkor hát megegyeztünk?... Igaz?...

A kocsi visszahajtott a városba, s amikor Blake kiszállt és elbúcsúzott Konótól, a volt komornyik barátságosan megveregette a vállát:

— Rövidesen értesítlek, Al... — tegezte le váratlanul Blake-et.

Blake lelkében vihar dúlt. Mit tegyen? Jelentsen? A dolog most már nyilvánvaló: hírszerzésre akarják felhasználni. Végiggondolta ismét az egészet: nem volt olyan buta, hogy ne tudta volna, miért éppen a flotta érdeklődött annyira a japánokat... Újságolvasó ember lévén, könnyen rájött, hiszen az újságok nap mint nap megírták már ezekben a hetekben, hogy a japánok Indokínára kacsingatnak, távolabbi tervekben szerepel India, de egyelőre angol, francia és amerikai érdekekkel találják szemközt magukat... Főleg az amerikaival... A Csendes-óceán ezt a térségét az Egyesült Államok uralja...

Igy dúlt benne a kétség, amikor másnap észrevette, hogy a japánok nagyon is komolyan veszik a dolgot, mert bárhova megy, valaki mindig követi. Hol egy japán, hol egy amerikai... Vagy mégsem amerikai? Véletlenül elkapott egy szót egyik követőjétől, amint a másik váltotta, s ekkor hasított bele a felismerés, hogy az illető — német.